

*Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο
Αιοννήσου
Βορείων Εποράδων*

www.iforce.gr

Σχεδιασμός: Τατιάνα Αμπού Γαζάλα

Χάρτης: Γιάννης Λεμέσιος

Κείμενα: Γιάννης Λεμέσιος

Φορέας Διαχείρισης Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.

Το φωτογραφικό υλικό προέρχεται
από το αρχείο του Γιάννη Βλάϊκου
και από το Dive Guide Greece

Ζώνη Β

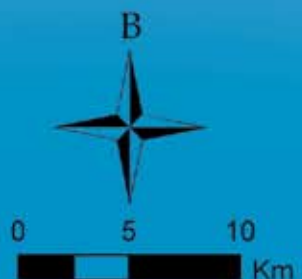
Όρμος Γέρακα
Ν. Αλόννησος
Στενή Βάλα
Βότον
Χώρα
Πατητήρι
Ν. Περιστέρα
Ν. Δύο Αδελφία

Κέντρο
Πληροφόρησης
Φορέα Διαχείρισης
Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.

Ζώνη Α

Ν. Ψαθούρα
Όρμος Μανträκι
Όρμος Πλανήτης
Ν. Γιούρα
Ν. Γράμμιζα
Όρμος Μοναστήρι
Ν. Κυρά Παναγιά
Όρμος Αγ. Πέτρος
Ν. Πιπέρι
Ν. Σκάντζουρα
Όρμος Λιμάνι
Ν. Σκαντίλι
Ν. Κόρακας

Γνωριμία με το Πάρκο

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων αποτελεί το πρώτο από τα δύο Θαλάσσια Πάρκα της Ελλάδας και μια από τις μεγαλύτερες προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές της Ευρώπης με έκταση 2.265 τετρ. χιλιόμετρα. Εκτός της θαλάσσιας έκτασης, το πάρκο περιλαμβάνει ένα αρκετά μεγάλο σύμπλεγμα νησιών που αποτελείται από την Αλόνησο, 6 μικρότερες νήσους - Περιστέρα, Κυρά Παναγιά, Ψαθούρα, Πιπέρι, Σκάτζουρα και Γιούρα - και 22 βραχονησίδες.

Τα νησιά Γιούρα, Κυρά Παναγιά και Περιστέρα όπως φαίνονται από την Αλόνησο

Πανοραμική θέα των νησιών Γιούρα, Γράμμυζα και Παππούς από την Κυρά Παναγιά

Η επιβλητική Περιστέρα μια ανάσα μακριά από την Αλόνησο

Γεωμορφολογικά, η περιοχή παρουσιάζει έντονο ανάγλυφο με μεγάλες κλίσεις, καθώς και απότομες βραχώδεις ακτές. Η ύπαρξη πολλών σπηλιών κατά μήκος της ακτογραμμής είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της γεωλογίας της περιοχής καθώς προέρχονται από την αποσάθρωση των ασβεστολιθικών της πετρωμάτων. Οι σπηλιές αποτελούν κατάλληλο ενδιαίτημα για την ξεκούραση και τη γέννηση των μικρών της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*).

Η γεωγραφική απομόνωση της περιοχής, το μεσογειακού τύπου κλίμα, η ιδιαίτερη μορφολογία και η ελάχιστη έως μηδαμινή παρέμβαση του ανθρώπου, καθιστούν τόσο τη θαλάσσια έκταση του πάρκου όσο και τη χερσαία, ιδανικό βιότοπο για πλήθος σπάνιων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας.

Πανοραμική θέα από την Αλόννησο της νήσου Περιστεράς. Στο βάθος διακρίνεται με δυσκολία η Σκάντζουρα

Θέα προς τη βόρεια πλευρά Αλοννήσου

Όπου και να σταθεί κανείς η θέα προς το πέλαγος είναι μαγευτική

Πευκοδάσος

Η χερσαία χλωρίδα της προστατευόμενης περιοχής είναι εξαιρετικά πλούσια περιλαμβάνοντας έναν μεγάλο αριθμό ειδών, χαρακτηριστικών της Μεσογείου, καθώς και πολλά τοπικά ενδημικά είδη. Ο συνηθέστερος τύπος βλάστησης που απαντάται σε όλο το σύμπλεγμα των νησιών των Β. Σποράδων είναι η μεσογειακή μακκία και τα φρύγανα. Ωστόσο, συναντά κανείς και δάση πεύκης (στο νότιο τμήμα της Αλοννήσου και στο μεγαλύτερο τμήμα της νήσου Πιπέρι), καθώς και δάσος χαμηλού κέδρου (*Juniperus sp.*) στη νήσο Σκάντζουρα.

Δάσος Πεύκης
(*Pinus halepensis*)

Μεσογειακή μακκία

Γλιστροκουμαριά (*Arbutus adrachne*)

Η μεσογειακή μακκία, που συναντάται στην περιοχή συνήθως εμφανίζεται με αιθαλείς θάμνους όπως το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), η αριά (*Quercus ilex*), η κουμαριά (*Arbutus unedo*) και ο σχίνος (*Pistacia lentiscus*).

Αλλα είδη της μακκίας που ευδοκιμούν στην περιοχή είναι: ο μικρός ασπάλαθος (*Calicotome villosa*) και το αϊλάκι ή αρκουδόβατος (*Smilax aspera*), είδη αγκαθωτών θάμνων, η γλιστροκουμαριά (*Arbutus adrachne*), η αγριελιά (*Olea europaea oleaster*), η δάφνη (*Laurus nobilis*), το κιτρινόξυλο (*Rhamnus alaternus*), το μεγάλο φιλλύκι (*Phillyrea latifolia*), η χαρουπιά (*Ceratonia siliqua*), το ρέικι (*Erica manipuliflora*), η κουτσουπιά (*Cercis siliquastrum*) κ.ά.

Πουνάρι (Quercus coccifera)

Μυρτιά (Myrtus communis)

Κουμαριά (Arbutus unedo)

Αριά (Quercus ilex)

Πέλκι (Erica manipuliflora)

Κουτσουνιά (Cersis siliquastrum)

Φρύγανα - Αρωματικά φυτά

Αστοιβή (*Sarcopoterium spinosum*)

Αφάνα (*Genista acanthoclada*)

Στις βραχώδεις και άνυδρες περιοχές, όπου η μακκία βλάστηση δεν μπορεί να αναπτυχθεί, παίρνουν τη θέση της τα φρύγανα. Συνήθως είναι μικροί θάμνοι αλλά και μονοετή φυτά, τα οποία είναι καλά προσαρμοσμένα στις αντίξοες συνθήκες της ξηρασίας το καλοκαίρι και των δυνατών ανέμων το χειμώνα. Κυρίαρχα είδη των φρυγάνων είναι οι στρογγυλοί αγκαθωτοί θάμνοι όπως τα είδη αστοιβή (*Sarcopoterium spinosum*), αφάνα (*Genista acanthoclada*), γαλαστοιβή (*Euphorbia acanthothamnus*) κ.ά.

Όταν βρεθεί κανείς σε μια φρυγανική περιοχή νομίζει ότι βρίσκεται σε έναν απέραντο ευωδιαστό βοτανόκηπο λόγω των μεθυστικών αρωμάτων που αναδύουν θάμνοι όπως το θυμάρι (*Coridothymus capitatus*), το δενδρολίβανο (*Rosmarinus officinalis*) κ.ά. αλλά και διάφορα είδη λαδανιάς όπως η κρητική λαδανιά (*Cistus creticus*) και η ασπρολαδανιά (*Cistus salviifolius*).

Γαλαστοιβή (*Euphorbia acanthothamnus*)

Θυμάρι (*Coridothymus capitatus*)

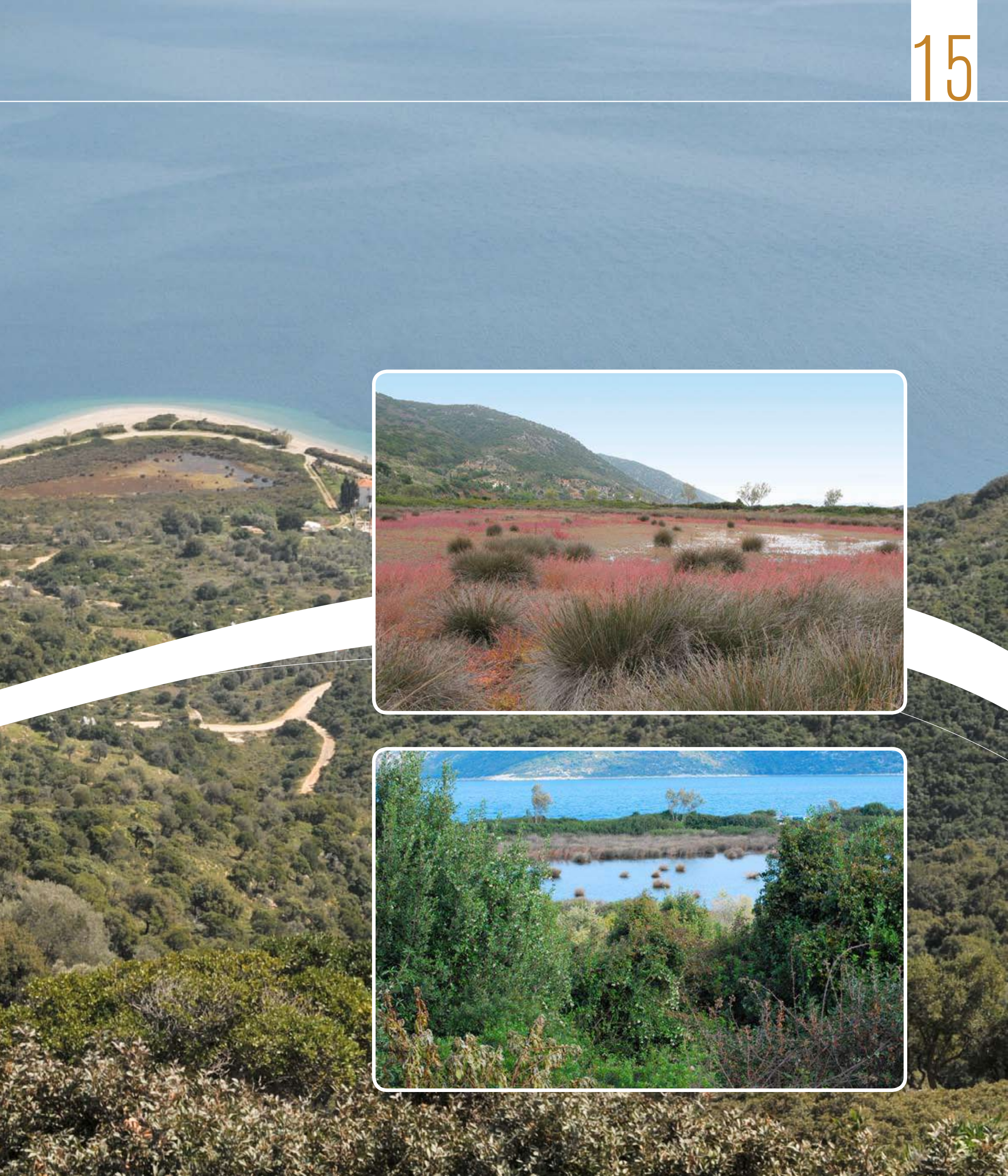
Κρητική λαδανιά (*Cistus creticus*)

Υγρότοπος Αγ. Δημητρίου

Κοντά στην παραλία του Αγίου Δημητρίου σχηματίζεται εποχιακά ένα παράκτιο έλος που είναι και το μοναδικό στην Αλόνησο. Κατά τους φθινοπωρινούς και χειμερινούς μήνες η περιοχή κατακλύζεται με μεγάλες ποσότητες νερού και σημαντικά είδη αποδημητικών πτηνών ξεκουράζονται εδώ.

Τί είναι οι υγρότοποι;

Οι υγρότοποι είναι φυσικές ή τεχνητές περιοχές που καλύπτονται μόνιμα ή περιοδικά με νερό, το οποίο είναι στάσιμο, ή τρεχούμενο, γλυκό, αλμυρό ή υφάλμυρο, και συνήθως έχουν μικρό βάθος. Οι συνηθέστεροι τύποι υγροτόπων είναι οι ποταμοί, τα ρυάκια, οι πηγές, οι εκβολές και τα δέλτα των ποταμών, τα έλη, οι λίμνες, οι λιμνοθάλασσες, οι παρόχθιες περιοχές, οι αλυκές, και οι τεχνητοί ταμιευτήρες νερού.

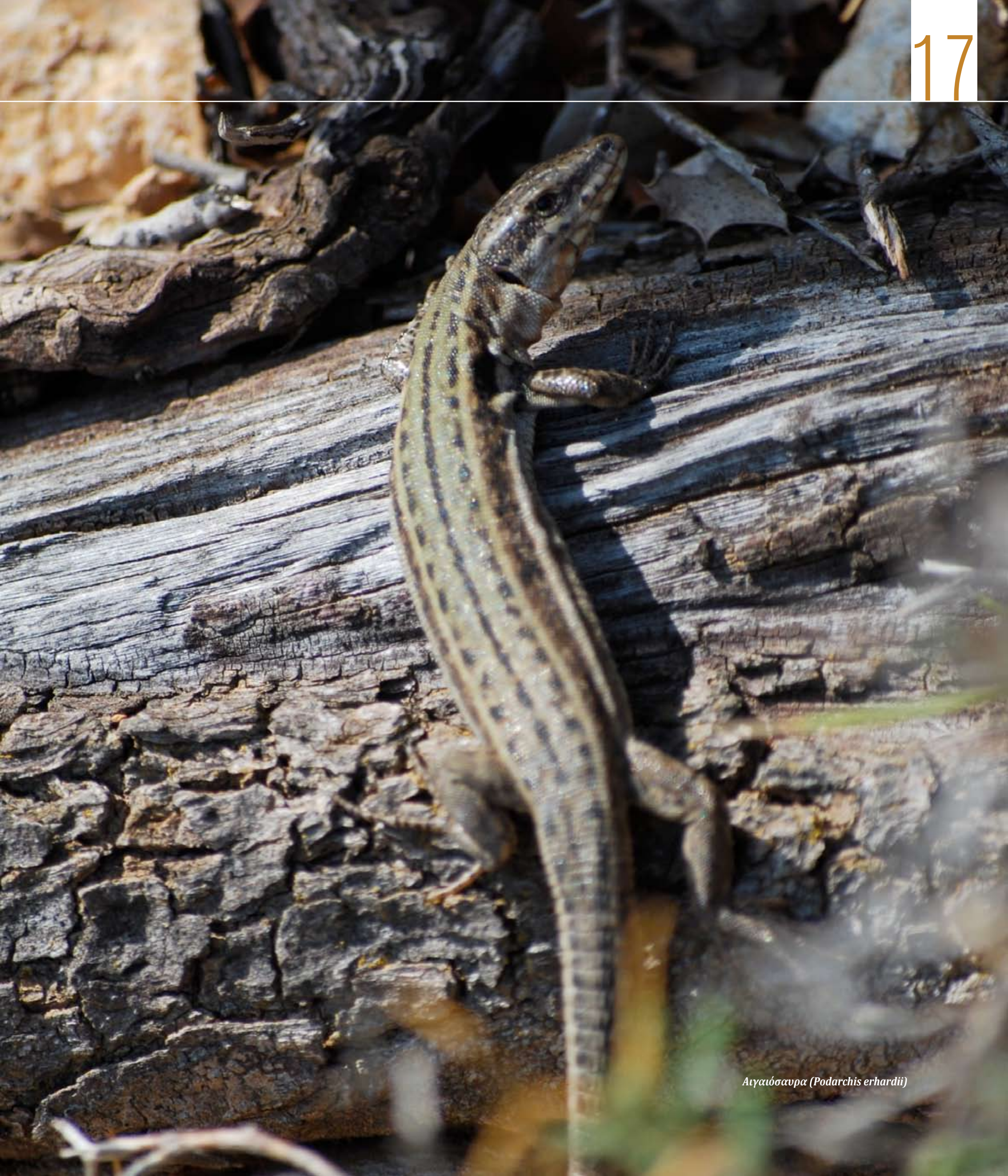

Αμμοθίνες

Κρινάκι της θάλασσας
(*Pancratium maritimum*)

Οι αμμοθίνες ή θίνες, οι μικροί λόφοι από άμμο, είναι ένας σημαντικός οικότοπος της παράκτιας ζώνης διότι αποτελούν τον βιότοπο για πολλά σημαντικά είδη φυτών και ζώων. Στην περιοχή του Πάρκου αμμοθίνες συναντώνται μόνο στη Ψαθούρα και συγκεκριμένα στην αμμώδη παραλία του όρμου Μαντράκι. Εκεί φύεται ένα πολύ σημαντικό και όμορφο είδος της Μεσογειακής χλωρίδας, το κρινάκι της θάλασσας (*Pancratium maritimum*) χαρακτηριστικό του οποίου είναι η δυνατή και γλυκιά μυρωδιά που αναδύει όταν είναι ανθισμένο. Σημαντικό επίσης είναι και ένα σπάνιο είδος σαύρας που συναντάνται εκεί η αιγαιόσαυρα (*Podarchis erhardii*).

Αιγαίοσαυρα (*Podarchis erhardii*)

Βραχώδεις ακτές και Παράκτιοι Γκρεμοί

Χαρακτηριστικές σπηλιές στο Πάρκο που
χρησιμοποιεί η μεσογειακή φώκια ως τόπο κατοικίας

Το έντονο ανάγλυφο της περιοχής του Πάρκου αντικατοπτρίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στις απότομες βραχώδεις ακτές και γκρεμούς κατά μήκος της ακτογραμμής. Στην πλειοψηφία τους οι ακτές έχουν προέλθει από τη διάβρωση των ασβεστολιθικών βράχων από τη θάλασσα. Καθώς το νερό “τρώει” το βράχο σχηματίζει θαλασσοσπηλιές και ανοίγματα. Γι’ αυτό τον λόγο οι Βόρειες Σποράδες αποτελούν το μέρος που προτιμά περισσότερο η Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*) καθώς χρησιμοποιεί τις σπηλιές ως μέρος “κατοικίας”.

Η απότομη βραχώδης ακτογραμμή των Βόρειων Σποράδων αποτελεί τον βιότοπο για έναν μεγάλο αριθμό ζώων και φυτών. Πολλά θαλασσοπούλια όπως ο αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*), ο

θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*), ο αρτέμης (*Calonectris diomedea*), ο μύχος (*Puffinus puffinus*) κ.ά., φωλιάζουν εδώ. Επίσης και πολλά αρπακτικά συναντώνται όπως ο μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*), που αποτελεί και τον πιο συχνό επισκέπτη, ο σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*), η γερακίνα (*Buteo buteo*) κ.ά.

Όσον αφορά στα φυτά, στις βραχώδεις ακτές φύεται ένας σημαντικός αριθμός φυτών που μπορεί να είναι από πεύκα, τα οποία νομίζει κανείς ότι βρίσκονται στον αέρα, μέχρι μικρούς θάμνους και άλλα φυτά όπως το Κρίθμον το παραθαλάσσιο (*Crithmum maritimum*), κοινώς Κρίταμο ή “αρμύρα”, γνωστό από την αρχαιότητα για τη νοστιμιά του αλλά και τις ευεργετικές ιδιότητές του για τον άνθρωπο.

Ένα μικρό πεύκο μεγαλώνει ακριβώς στην κόψη του βράχου “ατενίζοντας” το πέλαγος

Οι βραχώδεις ακτές και οι απότομοι γκρεμοί αποτελούν ιδανικό μέρος για τα θαλασσοπούλια να δημιουργήσουν τις φωλιές τους και να μεγαλώσουν τα μικρά τους

Κρίταμο (*Crithmum maritimum*)

Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*)

Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*)

Αιγαίόγλαρος (*Larus audouinii*)

Οι βραχώδεις ακτές των Βορείων Σποράδων φιλοξενούν και έναν πλούσιο υποβρύχιο κόσμο. Μπορεί κανείς να συναντήσει εκτός από πολλά είδη φυκιών και άλλων θαλάσσιων φυτών και πολλούς ζωικούς οργανισμούς όπως βρυόζωα, θαλάσσιες ανεμώνες, αστερίες, αχινοίς αλλά και πολλά είδη ψαριών όπως σκορπίνα (*Scorpaena scrofa*), ροφό (*Epinephelus guaza*), σκάρο (*Sparisoma cretense*), σμέρνα (*Muraena helena*) κ.ά.

Σκορπίνα (*Scorpaena scrofa*)

Σκάρος (*Sparisoma cretense*)

Ροφός (*Epinephelus guaza*)

Σμέρνα (*Muraena helena*)

Αστερίας (*Echinaster sepositus*)

Ανεμώνη της οικογένειας των Κηρίανθων

Βρυόζωο *Reteporella grimaldii*

Αχινός (*Arbacia lixula*)

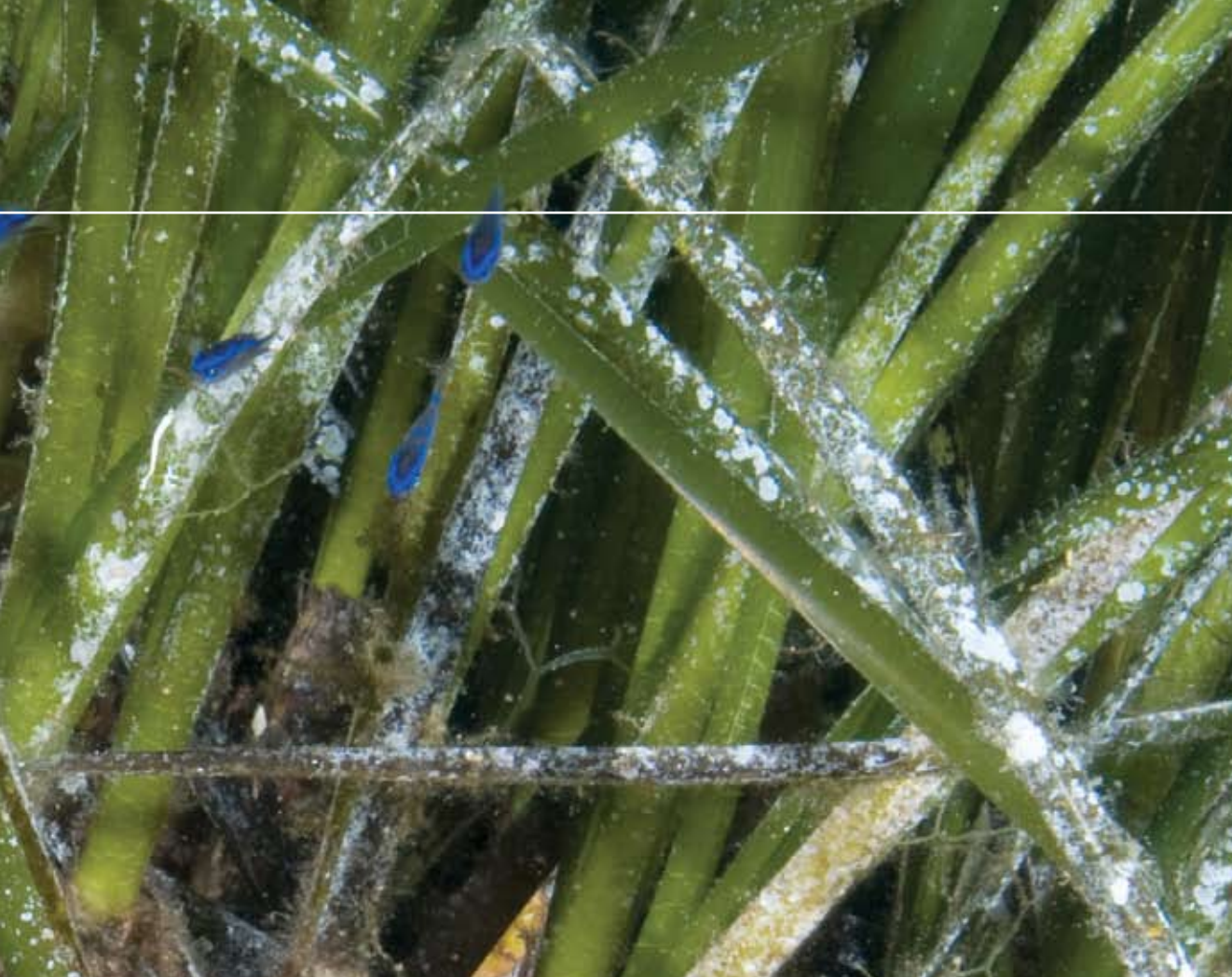

Λιβάρδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*)

Ποσειδωνία ωκεανική (Posidonia oceanica)

Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας της ωκεανικής (*Posidonia oceanica*) αποτελούν ίσως το σημαντικότερο θαλάσσιο οικότοπο της Μεσογείου καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της καλής “υγείας” του θαλάσσιου οικοσυστήματος. Το κυριότερο είναι ότι προσφέρουν στις θάλασσες οξυγόνο, μέσω της φωτοσύνθεσης, ενώ αποτελούν κατάλληλο βιότοπο για πληθώρα θαλάσσιων οργανισμών όπως μαλάκια, εχινόδερμα, ψάρια κ.ά.

Συχνά, η Ποσειδωνία θεωρείται φύκος, στην πραγματικότητα όμως, είναι ένα κανονικό φυτό, σαν αυτά της ξηράς, δηλαδή διαθέτει φύλλα, κορμό, άνθη και καρπούς.

Το γένος *Posidonia* αριθμεί παγκοσμίως περίπου 60 είδη φανερόγαμων θαλάσσιων φυτών. Το είδος όμως *Posidonia oceanica* είναι ενδημικό της Μεσογείου και εμφανίζεται στα 25.000 – 50.000 τ. χιλιόμετρα των παράκτιων ζωνών της.

Ύφαλοι

Ένας από τους πιο συχνούς οικοτόπους, και πολύ σημαντικός, που θα συναντήσει κανείς στον βυθό της προστατευόμενης περιοχής του Πάρκου είναι οι ύφαλοι, δηλαδή οι βραχώδεις αποφύσεις του πυθμένα της θάλασσας. Οι ύφαλοι είναι σημαντικοί γιατί αποτελούν τον βιότοπο κυρίως για είδη όπως οι σπόγγοι, τα κοράλλια και πολλά είδη πανίδας.

Στο βυθό του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. φιλοξενούνται διάφορα είδη σπόγγων όπως για παράδειγμα τα είδη *Chondrosia reniformis*, *Crambe crambe*, *Axinella verrucosa*, *Verongia aerophoba*, διάφορα είδη του γένους *Dysidea* sp. κ.ά.

Verongia aerophoba

Chondrosia reniformis

Crambe crambe

Dysidea sp.

Το Κόκκινο Κοράλλι (*Corallium rubrum*) βρίσκεται σε μεγάλα βάθη στη θάλασσα των Βορείων Σποράδων. Είναι ίσως από τα πιο σπάνια είδη κοραλιού που μπορεί να συναντήσει κανείς όχι μόνο στο Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. αλλά και στην Ελλάδα.

Η Χώρα της Αλοννήσου

Τα όμορφα στενά καλντερίμια της Χώρας της Αλοννήσου

Η Αλόννησος ή Ίκος όπως την αρχαία εποχή ονομαζόταν το νησί (το σημερινό όνομά της το πήρε το 1831), αποτελεί το μοναδικό κατοικημένο νησί στο Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. Βέβαια και κάποια από τα μικρότερα νησιά κατοικούνται αλλά εποχιακά, από κτηνοτρόφους και φύλακες. Ο μεγαλύτερος πληθυσμός ανθρώπων κατοικεί στο Πατητήρι, το λιμάνι του νησιού, το οποίο είναι και το διοικητικό κέντρο της Αλοννήσου και όλες οι δημόσιες υπηρεσίες βρίσκονται εκεί. Το όνομά του το πήρε από τα “πατητήρια” που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι στο παρελθόν για να πατήσουν τα σταφύλια τους και να παράξουν το δημοφιλές κόκκινο κρασί τους.

Αν και στις μέρες μας το Πατητήρι αποτελεί τον μεγαλύτερο οικισμό στην Αλόννησο, η πρωτεύουσα της Αλοννήσου παραμένει η Παλιά Αλόννησος (ή Χώρα ή Παλιό Χωριό) ένας ορεινός οικισμός, στην κορυφή σχεδόν του βουνού, λίγο πιο μακριά από το Πατητήρι. Ιδρύθηκε τον 10^ο αι. μ.Χ. και αποτέλεσε τον κύριο οικισμό του νησιού για πολλούς αιώνες. Το Πατητήρι τότε ήταν το επίνειο της Χώρας δηλαδή το μέρος που χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοι ως λιμάνι. Οι Αλοννήσιοι, εγκατέλειψαν την Χώρα και εγκαταστάθηκαν στο Πατητήρι όταν ο σεισμός του 1965 κατάστρεψε ολοκληρωτικά τα σπίτια τους.

Η Χώρα πλέον έχει ανοικοδομηθεί από ντόπιους και ξένους και έχει μετατραπεί σε ένα πανέμορφο, ειδυλλιακό, παραδοσιακό χωριό. Η εικόνα της είναι ξεχωριστή. Στενοί δρόμοι, καλντερίμια και πέτρινα σπίτια σε οχυρωματική διάταξη. Η θέα εντυπωσιακή, από όλες τις πλευρές τις, προς στενούς βραχώδεις κόλπους και την ανοιχτή θάλασσα.

Πανοραμική άποψη της Παλιάς Αλοννήσου. Λόγω του φόβου των πειρατών οι άνθρωποι την χτίσανε σε οχυρωματικό σημείο στην κορυφή του βουνού

Μοναστήρια

Σύμφωνα με τους ιστορικούς, η διάδοση του χριστιανισμού στην περιοχή τοποθετείται στον 3^ο αι. ενώ από τα μέσα του 4^{ου} αι. η Αλόνησος υπάγεται στην επισκοπή Σκοπέλου.

Λόγω της μορφολογίας τους, τα ερημονήσια, αλλά και η Αλόνησος, αποτέλεσαν ιδανικό μέρος για μοναχισμό. Κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο, 8^{ος} - 12^{ος} αι., ο μοναχισμός αναπτύχθηκε σε μεγάλο βαθμό καθώς οι μονές της περιοχής συνδέθηκαν στενά με το Άγιο Όρος και αξιοποιήθηκαν ως μετόχια – μοναστικά κέντρα. Παράδειγμα αποτελεί η Κυρά Παναγιά, μονή του 10^{ου} αιώνα, η οποία είναι και η μόνη μέχρι σήμερα εν ενεργεία.

Μονή Κυρά Παναγιά (10^{ος} αι.)

Ένα ερημωμένο μοναστήρι στο νησί Σκάντζουρα, αντιστέκεται στη φθορά του χρόνου

Σήμερα τα περισσότερα μοναστήρια είναι εγκαταλελειμμένα και ερημωμένα. Παρόλα αυτά αξίζει κανείς να τα επισκεφτεί και να θαυμάσει από κοντά την όμορφη και λιτή αρχιτεκτονική τους καθώς και τις τοιχογραφίες, που σε μερικές μονές, σώζονται ακόμα και σήμερα.

Αλιεία

Η αλιεία αποτελεί σήμερα μια από τις κύριες επαγγελματικές ασχολίες για τους κατοίκους που ζουν μόνιμα στην περιοχή του Θαλάσσιου Πάρκου και περίπου 70 επαγγελματίες αλιείς δραστηριοποιούνται σε αυτό. Εξαιτίας της σημαντικότητας της περιοχής σε αλιεύματα, συχνάζουν εδώ και άλλοι ψαράδες από γειτονικές περιοχές όπως τη Σκόπελο, τη Σκιάθο, το Τρίκερι, το Βόλο και τη Χαλκιδική.

Η περιοχή του Θαλάσσιου Πάρκου αποτελεί ως σήμερα ένα από τα σημαντικότερα και πλουσιότερα αλιευτικά πεδία σε εθνικό επίπεδο. Παρόλα αυτά η Αλόννησος δεν έχει αλιευτική παράδοση, τα παλιά χρόνια,

οι ντόπιοι απέφευγαν να ασχοληθούν με τα επαγγέλματα της θάλασσας, καθώς φοβόντουσαν τους πειρατές που λεηλατούσαν τα πλοία, τους παράκτιους οικισμούς και αιχμαλώτιζαν τους ανθρώπους για να τους πουλήσουν στα σκλαβοπάζαρα.

Ψάρια

Γωβιός (Gobius spec)

Το Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. θεωρείται ως μια από τις πιο πλούσιες θαλάσσιες περιοχές του Αιγαίου σε ψάρια. Στην ανοιχτή θάλασσα συναντώνται είδη όπως το Σκουμπρί (*Scomber scombrus*), η Σαρδέλλα (*Sardina pilchardus*), ο Γαύρος (*Engraulis encrasicolus*), το Μπαρμπούνι (*Mullus surmuletus*), ο Καμπανάς (*Diplodus vulgaris*), η Πεσκαντρίτσα (*Lophius piscatorius*) και πολλά άλλα.

Πεσκαντρίτσα (Lophius piscatorius)

Χριστόψαρο (Zeus faber)

Σαρδέλα (Sardina pilchardus)

Καμπανάς (Diplodus vulgaris)

Γαύρος (Engraulis encrasicolus)

Σκουμπρί (Scomber scombrus)

Ερυθρός ή Κυανόπτερος τόνος (*Thunnus thynnus*)

“*Το χρυσάφι της θάλασσας*”

Ο Ερυθρός ή Κυανόπτερος Τόνος (*Thunnus thynnus*) γνωστός και ως Τόνος του Ατλαντικού, θεωρείται ως ένα από τα πλέον εξελιγμένα είδη ψαριών. Εκτός του ότι είναι μια εντυπωσιακή κολυμβητική μηχανή, χάρη σε ανατομικές και φυσιολογικές προσαρμογές, είναι και θερμόαιμος, μπορεί δηλαδή να ρυθμίζει τη θερμοκρασία του σώματός του και να τη διατηρεί υψηλότερη από εκείνη του περιβάλλοντος.

Λόγω της τεράστιας εμπορικής του αξίας - θεωρείται ένα από τα πιο ακριβά ψάρια στην υφήλιο - ο Ερυθρός τόνος, τα 30 τελευταία χρόνια, υπεραλιεύθηκε. Στη Μεσόγειο ο πληθυσμός του έχει μειωθεί κατά 40% και οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την επιβίωσή του.

Καλλιέργεια ελιάς και αμπέλου

Η ελιά, δένδρο άρρηκτα συνδεδεμένο με την κουλτούρα των Μεσογειακών λαών και την οικονομία των χωρών, αποτελεί μια από τις σημαντικότερες καλλιέργειες στην περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων. Τη δεκαετία του 1950 οι πιο σημαντικές περιοχές για την καλλιέργεια της ελιάς ήταν ο Γέρακας, οι Βαμβακιές, η Στενή Βάλα, τα Ισιώματα και οι Αλοννησιώτες έβγαζαν το λάδι τους στις «Καλιάγριες» δηλαδή στα ιδιωτικά τους ελαιοτριβεία που τις κινούσαν ζώα.

*..... Μ' έχει ο Θεός ευλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή.
Είμ' η ελιά η τιμημένη*

Κ. Παλαμάς, "Ελιά"

"Καλιάγρια", ένα ελαιοτριβείο μιάς άλλης εποχής

Περιορισμένοι σε έκταση οι αναβαθμοί που υπάρχουν στο νησί, αποτελούν απομεινάρια ενός παλαιότερου τρόπου καλλιέργειας

*Ελαιώνες κι αμπέλια μακριά ως τη θάλασσα,
Κόκκινες ψαρόβαρκες πιο μακριά ως τη θύμηση...*

Οδ. Ελύτης, "Προσανατολισμοί"

Η καλλιέργεια της ελιάς και του αμπελιού στην περιοχή των Βορείων Σποράδων, σύμφωνα με ιστορικούς, χρονολογείται μόλις από τον 16^ο αι. π.Χ. την εποχή δηλαδή της Μινωικής θαλασσοκρατίας. Στα χρόνια που πέρασαν το νησί της Αλοννήσου έγινε διάσημο για τα κρασιά του. Από ανασκαφές που έχουν γίνει στην περιοχή έχουν βρεθεί αμφορείς κρασιού, του 470 π.Χ. με την επιγραφή IKION, όνομα το οποίο προέρχεται από την ονομασία της Αλοννήσου στα αρχαία χρόνια, Ίκος. Στις μέρες μας το κρασί της περιοχής, εξαιρετικής ποιότητας και γεύσης, συνεχίζει να συντροφεύει τις παρέες στις παραδοσιακές ταβέρνες της περιοχής.

Δελφίνια

Ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*)

Τα δελφίνια είναι ίσως από τα πιο αγαπητά είδη των επισκεπτών του πάρκου. Πολλοί τουρίστες επισκέπτονται την περιοχή μόνο και μόνο για να τα δουν να παίζουν χαρούμενα μεταξύ τους. Τα πιο συχνά είδη δελφινιών είναι τα ζωνοδέλφινια (*Stenella coeruleoalba*) και τα ρινοδέλφινια (*Tursiops truncatus*) και λιγότερο συχνά τα κοινά δελφίνια (*Delphinus delphis*).

Ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*)

Ζωνοδέλφινo (*Stenella coeruleoalba*)

Κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*)

Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)

Στην προστατευόμενη περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βόρειων Σποράδων (Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.) ζει και αναπαράγεται ένα από τα σημαντικότερα θαλάσσια θηλαστικά διεθνώς, η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*. Θεωρείται ως το υπ' αριθμόν ένα θαλάσσιο θηλαστικό υπό εξαφάνιση στην Ευρώπη, ενώ τοποθετείται στα δέκα πιο απειλούμενα είδη στον κόσμο. Συμπεριλαμβάνεται από το 1996 στον "Κόκκινο Κατάλογο" των απειλούμενων ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (International Union for Conservation of Nature – IUCN). Στην Ελλάδα, από το 1992, η φώκια *Monachus monachus* συμπεριλαμβάνεται στο "Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλοζώων της Ελλάδας" της Ελληνικής Ζωολογικής Εταιρίας και προστατεύεται από το Π.Δ. 67/1981.

ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

Φορέας Διαχείρισης Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ., Τ.Κ. 37005 Πατινήρι, Αλόννησος
Τηλ.: 24240 66378, 66419 • Fax: 24240 66376 • e-mail: info@alonissos-park.gr

www.alonissos-park.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ
ΠΑΡΚΟ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ
ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 80% ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΑ 20% ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ